

Διεθνής Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας
Dia Internacional da Língua Grega

Η ελληνική γλώσσα, με την πλούσια ιστορία και τη διαχρονική της επιρροή, υπήρξε καθοριστική για την ανάπτυξη της επιστήμης, της φιλοσοφίας και του πολιτισμού. Οι επιφανείς φιλόσοφοι, όπως ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης, διατύπωσαν ιδέες που επηρέασαν τη δυτική σκέψη, θέτοντας τις βάσεις για την επιστημονική μεθοδολογία. Η γλώσσα αυτή, με τη σαφήνεια και το βάθος της, αποδείχθηκε εργαλείο διαρκούς επικοινωνίας των επιστημονικών και φιλοσοφικών ιδεών.

Στη συνέχεια, ο χριστιανισμός, μέσω των Ευαγγελίων και των θεολογικών κειμένων, αξιοποίησε την ελληνική για τη διάδοση της πίστης, εμβαθύνοντας στη φιλοσοφία του ανθρώπου και της πνευματικής αναζήτησης. Ο Noam Chomsky έχει επισημάνει ότι «η ελληνική γλώσσα υπήρξε το μέσο μέσω του οποίου οι φιλοσοφικές και επιστημονικές ιδέες διαμόρφωσαν τη σκέψη μας». Η γλωσσική της συνέχεια, από την αρχαιότητα έως τις σύγχρονες επιστημονικές προσεγγίσεις, αναδεικνύει την αδιάσπαστη σύνδεση της ελληνικής με την ανθρώπινη σκέψη και τη διάδοση της γνώσης.

Α língua grega, com sua longa e contínua influência, foi fundamental para o desenvolvimento da ciência, da filosofia e da cultura. Os filósofos proeminentes, como Platão e Aristóteles, formularam ideias que moldaram o pensamento ocidental, estabelecendo as bases para a metodologia científica. Esta língua, com sua clareza e profundidade, se revelou um meio constante de comunicação das ideias científicas e filosóficas.

Posteriormente, o cristianismo, por meio dos Evangelhos e dos textos teológicos, utilizou o grego para a disseminação da fé, aprofundando-se na filosofia do homem e na busca espiritual. Noam Chomsky afirmou que “a língua grega foi o meio pelo qual as ideias filosóficas e científicas moldaram o nosso pensamento”. A continuidade linguística da língua grega, desde a antiguidade até as abordagens científicas modernas, evidencia a conexão contínua entre o grego e o pensamento humano, bem como a disseminação do conhecimento.

Άρνησις Γεώργιος Σεφέρης

Στο περιγιάλι το κρυφό
κι άσπρο σαν περιστέρι
διψάσαμε το μεσημέρι
μα το νερό γλυφό.

Πάνω στην άμμο την ξανθή
γράψαμε τ' όνομά της
Ωραία που φύσηξε ο μπάτης
και σβήστηκε η γραφή .

Με τι καρδιά, με τι πνοή,
τι πόθους και τι πάθος
πήραμε τη ζωή μας· λάθος!
κι αλλάξαμε ζωή.

Negação

Na praia secreta
branca como pomba
sentimos sede neste meio-dia,
mas a água amarga.

Sobre a areia dourada,
escrevemos o seu nome;
que gostoso que o vento soprou
e apagou o rastro.

Com que coração, com que fôlego,
com desejos e paixão,
pegamos a nossa vida, errado!
e mudamos de vida.

Η απολογία του Σωκράτη

Οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι ἢ πείθων ὑμῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους μήτε σωμάτων [30b] ἐπιμελεῖσθαι μήτε χρημάτων πρότερον μηδὲ οὕτω σφόδρα ὥς τῆς ψυχῆς ὅπως ὥς ἀρίστη ἔσται, λέγων ὅτι “Οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ’ ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα καὶ ἰδία καὶ δημοσία.” εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων διαφθείρω τοὺς νέους, ταῦτ’ ἂν εἴη βλαβερά· εἰ δέ τίς μέ φησιν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. πρὸς ταῦτα,» φαῖν ἄν, «ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἄνυτῳ ἢ μή, καὶ ἢ ἀφίετέ με ἢ μή, ὥς ἐμοῦ οὐκ [30c] ἂν ποιήσαντος ἄλλα, οὐδ’ εἰ μέλλω πολλάκις τεθνάναι»

Γιατί ἐγὼ τίποτε ἄλλο δεν κάνω, καθὼς τριγυρίζω παντού, παρά να σας πείθω, νέους και γέρους, μήτε για τα σώματά σας [30b] να φροντίζετε, μήτε για χρήματα πρώτα πρώτα και με τόσο ζήλο, όσο για την ψυχὴ σας, πῶς να την κάμετε καλύτερη, λέγοντάς σας «πῶς τα χρήματα δεν κάνουν την ἀρετὴ ἀλλὰ ἡ ἀρετὴ τα χρήματα και ὅλα τα ἄλλα καλὰ των ἀνθρώπων και στην ιδιωτικὴ ζωὴ και στη δημόσια». Ἀν λοιπόν, λέγοντας αὐτά, διαφθείρω τους νέους, τότε αὐτά που λέω θα ἦσαν βλαβερά· και αν μου πει κανένας πῶς δεν λέω αὐτά μα ἄλλα, δεν λέει τίποτε. Σε τέτοια λόγια θα ἔλεγα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι: Ἡ ἀκούσετε τον Ἄνυτο ἢ δεν τον ἀκούσετε, ἢ με ἀθώώσετε ἢ δεν με ἀθώώσετε, ἐγὼ δεν [30c] θα κάμω ἄλλο πράγμα απ’ αὐτό που κάνω, και αν μου μέλλεται να πεθάνω, ὅχι μία φορά μα και πολλές.

A Apologia de Sócrates

Por toda parte eu vou persuadindo a todos, jovens e velhos, a não se preocuparem exclusivamente, e nem tão ardentemente, com o corpo e com as riquezas, como devem preocupar-se com a alma, para que ela seja quanto possível melhor, e vou dizendo que a virtude não nasce da riqueza, mas da virtude vem, aos homens, as riquezas e todos os outros bens, tanto públicos como privados. Se, falando assim, eu corrompo os jovens, tais raciocínios são prejudiciais; mas se alguém disser que digo outras coisas que não essas, não diz a verdade. Por isso vos direi, cidadãos atenienses, que secundado Anito ou não, absolvendo-me ou não, não farei outra coisa, nem que tenha de morrer muitas vezes.

Οδύσσεια, Όμηρος

Καλυψώ:

Λαερτιάδη διογέννητε, πολύτροπτε Οδυσσέα,
τόσο πολύ πεθύμησες το σπίτι σου;
τώρα αμέσως θέλεις να γυρίσεις στην πατρίδα;
Πήγαινε στο καλό λοιπόν.
Κι όμως αν ήξερες ποια πάθη γράφει η μοίρα σου να κακοπάθεις,
προτού πατήσεις χώμα πατρικό,
εδώ μαζί μου θα 'μενες, φύλακας νοικοκύρης της σπηλιάς.

Οδυσσέας:

Ω σεβαστή θεά, παρακαλώ σε μην πικραίνεσαι μαζί μου· το είδα
και καλά το ξέρω, η Πηνελόπη
αντίκρυ σου, όσο κι αν δεν της λείπει η φρόνηση,
σου υπολείπεται και στη μορφή και στο παράστημα.
Είναι θνητή, κι εσύ 'σαι αθάνατη, στον χρόνο αγέραστη.
Κι όμως εν γνώσει μου το θέλω και το επιθυμώ, απ' το πρωί ως το
βράδυ, σπίτι μου να γυρίσω,
να δω κι εγώ τη μέρα της επιστροφής.

Οδυσσέας:

Κύκλωπα, να, πιες το κρασί, τώρα που χόρτασες κρέας ανθρώπινο
να δεις και μόνος σου τι θείο ποτό έχει κρυμμένο το δικό μας το
καράβι.

Πολύφημος:

Αν είσαι εντάξει, δώσ' μου κι άλλο, πες μου και το όνομά σου τώρα
εδώ, αν θες να σου χαρίσω δώρο φιλόξενο;

Οδυσσέας:

Κύκλωπα, με ρωτάς το ξακουστό μου τ' όνομα· λοιπόν κι εγώ
θα σου το φανερώσω· όμως κι εσύ δώσε δώρο φιλόξενο,
όπως το υποσχέθηκες.
Ούτες, κανείς; το όνομά μου, με φωνάζουν Ούτιν κανένα.
μάνα, πατέρας κι όλοι οι άλλοι φίλοι.

Πολύφημος:

Φίλοι μου, με σκοτώνει ο Ούτις ο κανένας, με δόλο κι όχι με τη βία.

Odisseia

Calipso:

Ó filho de Laertes, engenhoso Odisseu,
tanto assim desejas tua casa? Agora mesmo queres
voltar à tua pátria?
Vai então em boa hora.
Mas, se soubesses os sofrimentos que o destino te
reserva, antes de pisares o solo natal, ficarias comigo,
guardião e dono desta caverna.

Odisseu:

Ó venerável deusa, te imploro, não te entristeças
comigo.
Eu vi e sei bem que Penélope, embora sábia,
não se compara a ti em beleza e porte.
Ela é mortal, e tu és imortal, para sempre jovem e
eterna no tempo.
Ainda assim, conscientemente escolho e desejo,
de manhã à noite, voltar para minha casa,
e viver o dia do meu retorno.

Odisseu:

Ciclope, toma este vinho, agora que já te saciaste de
carne humana.
Prova, e verás que bebida divina nosso navio guarda.

Polifemo:

Se é assim, dá-me mais, diz-me também teu nome,
para que eu possa te dar um presente de hospitalidade.

Odisseu:

Ciclope, me perguntas pelo meu nome famoso, pois
bem, eu te direi:
Meu nome é Ninguém; assim me chamam,
minha mãe, meu pai e todos os outros amigos.

Polifemo:

Amigos, Ninguém me está matando,
com astúcia e não com violência.

Ιθάκη Κωνσταντίνος Καβάφης

Σα βγεις στον πηγαιμό για την Ιθάκη,
να εύχεται να 'ναι μακρύς ο δρόμος,
γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις.
Τους Λαιστρυγόνας και τους Κύκλωπας,
τον θυμωμένο Ποσειδώνα μη φοβάσαι,
τέτοια στον δρόμο σου ποτέ σου δεν θα βρεις,
αν μόν' η σκέψις σου υψηλή, αν εκλεκτή
συγκίνησις το πνεύμα και το σώμα σου αγγίζει.
Τους Λαιστρυγόνας και τους Κύκλωπας,
τον άγριο Ποσειδώνα δεν θα συναντήσεις,
αν δεν τους κουβανείς μες στην ψυχή σου,
αν η ψυχή σου δεν τους στήνει εμπρός σου.
Να εύχεται να 'ναι μακρύς ο δρόμος.
Πολλά τα καλοκαιρινά πρωιά να είναι
που με τί ευχαρίστηση, με τί χαρά
θα μπαίνεις σε λιμένας πρωτοϊδωμένους·
να σταματήσεις σ' εμπορεία Φοινικικά,
και τες καλές πραγμάτειες ν' αποκτήσεις,
σεντέφια και κοράλλια, κεχριμπάρια κι έβενους,
και ηδονικά μυρωδικά κάθε λογής,
όσο μπορείς πιο άφθονα ηδονικά μυρωδικά·
σε πόλεις αιγυπτιακές πολλές να πας,
να μάθεις και να μάθεις απ' τους σπουδασμένους.
Πάντα στον νου σου να 'χεις την Ιθάκη.
Το φθάσιμον εκεί είν' ο προορισμός σου.
Αλλά μη βιάζεις το ταξίδι διόλου.
Καλύτερα χρόνια πολλά να διαρκέσει·
και γέρος πια ν' αράξεις στο νησί,
πλούσιος με όσα κέρδισες στον δρόμο,
μη προσδοκώντας πλούτη να σε δώσει η Ιθάκη.

Η Ιθάκη σ' έδωσε τ' ωραίο ταξίδι.
Χωρίς αυτήν δεν θα 'βγαίνες στον δρόμο.
Άλλα δεν έχει να σε δώσει πια.

Κι αν πτωχική την βρεις, η Ιθάκη δεν σε γέλασε.
Έτσι σοφός που έγινες, με τόση πείρα,
ήδη θα το κατάλαβες η Ιθάκης τί σημαίνουν.

Ítaca

Quando, de volta, viajares para Ítaca
roga que tua rota seja longa,
repleta de peripécias, repleta de conhecimentos.
Aos Lestrigões, aos Ciclopes,
ao colérico Poseidon, não temas:
tais prodígios jamais encontraráá em teu roteiro,
se mantiveres altivo o pensamento e seleta
a emoção que tocar teu alento e teu corpo.
Nem Lestrigões nem Ciclopes,
nem o áspero Posêidon encontrarás,
se não os tiveres imbuído em teu espírito,
se teu espírito não os suscita diante de si.
Roga que sua rota seja longa,
que, múltiplas se sucedem as manhãs de verão.
Com que euforia, com que júbilo extremo
entrarás, pela primeira vez, num porto ignoto!
Fazer escala nos empórios fenícios
para arrematar mercadorias belas;
madrepérolas e corais, âmbar e ébanos
e voluptuosas essências aromáticas, várias,
tantas essências, tantos arômas, quantos puderes
achar.
Detém-te nas cidades do Egito -nas muitas cidades-
para aprenderes coisas e mais coisas com os
sapiantes zelosos.
Todo tempo em teu íntimo Ítaca estará presente.
Tua sina te assina esse destino,
mas não busques apressar sua viagem.
É bom que ela tenha uma crônica longa duradoura,
que aportes velho, finalmente à ilha,
rico do muito que ganhares no decurso do caminho,
sem esperares de Ítaca riquezas.
Ítaca te deu essa beleza de viagem.
Sem ela não a terias empreendido.
Nada mais precisa dar-te.
Se te parece pobre, Ítaca não te iludiu.
Agora tão sábio, tão plenamente vivido,
bem compreenderás o sentido das Ítacas.

Ο εφιάλτης του Οδυσσέα Φοίβος Δεληβοριάς

Φεύγει το πλοίο και μας χαιρετά
κλείνει το μάτι του και χαμογελά
αλλάξαν λέει τα σημεία της γης
κι ο χρόνος τώρα είναι πια συμπαγής

Ίδια η θάλασσα χωρίς μια σκιά
λες και έχει πάψει πια του κόσμου η καρδιά
λευκό μαντήλι, ματωμένη σιωπή
στη νηνεμιά μια γυμνή αστραπή

Πάει χαμένο σε σπονδή το κρασί
ποιος φεύγει το καράβι ή το νησί;
έχω γεράσει και δεν βλέπω από 'δω
ποια είναι η Πηνελόπη, ποια η Καλυψώ

Είχα δει καπνό μα πού έχει κρυφτεί;
γλυκιά πατρίδα είσαι γλυκιά φυλακή
βρήκα μονάχος μου για μένα χρησμό
καλύτερη η πορεία από τον προορισμό

Τέλειωσε η μπόρα και βγήκες στεγνός
κλειστός λόγω έργων ο παράδεισος
ένα κορμί δίχως γη κι ουρανό
τα χρόνια κυλήσανε σαν το νερό

Και να που Όμηρε το βλέπεις κι εσύ
δεν φαίνεται στον χάρτη αυτό το νησί
ποιος ξέρει ποιος σαλπάρισε στο γιαλό;
ο Οδυσσέας ή μήπως η Καλυψώ;

Φεύγει το πλοίο και πάει στο καλό
ο Οδυσσέας ή μήπως η Καλυψώ;
κλείνει το μάτι του και λέει σ' αγαπώ
ο Οδυσσέας ή μήπως η Καλυψώ;

Και να που Όμηρε το βλέπω κι εγώ
ο Οδυσσέας ή μήπως η Καλυψώ;
ποιος ξέρει ποιος σαλπάρισε στο γιαλό;
ο Οδυσσέας ή μήπως η Καλυψώ;

Ο Pesadelo de Odisseu

O navio parte e nos acena
ele fecha o olho e sorri
diz que mudaram os sinais da terra
e agora o tempo é compacto

O mar é o mesmo, sem uma sombra
como se o coração do mundo parasse
lenço branco, silêncio ensanguentado
na calmaria um raio nu

O vinho se perdeu em oferenda
quem é que parte, o navio ou a ilha?
fiquei velho e não enxergo daqui
quem é Penélope, quem é Calypso

Eu vi a fumaça, mas onde se escondeu?
terra querida, és doce prisão
encontrei sozinho para mim um oráculo
melhor a jornada do que o destino

A tempestade passou e eu saí seco
fechado por obras o paraíso
um corpo sem terra e céu
os anos passaram como a água

E agora, Homero, tu também vês
esta ilha não aparece no mapa
quem sabe quem zarpa para o mar?
Odisseu ou será Calypso?

O navio parte e vai bem
Odisseu ou será Calypso?
fecha o olho e diz "te amo"
Odisseu ou será Calypso?

E agora, Homero, eu também vejo
Odisseu ou será Calypso?
quem sabe quem zarpa para o mar?
Odisseu ou será Calypso?

Μαρμαρωμένε βασιλιά Κώστας Καρυωτάκης

Καὶ ρίχτηκε μὲ τ' ἄτι του μὲς στῶν ἐχθρῶν τὰ πλήθια,
τὸ πύρινο τὸ βλέμμα του σκορποῦσε τὴν τρομάρα,
καὶ τὸ σπαθί του τὴ θανή. Στὰ χάλκινά του στήθια,
ἐξέσπασε ἡ ὄργητα σὲ βροντερὴ κατάρρα.

Ἐθόλωσαν τὰ μάτια του. Τ' ἄγνὸ τὸ μέτωπό του,
θαρρεῖς ὁ φωτοστέφανος τῆς Δόξας τ' ἀγκαλιάζει.
Κι ἔπεσε χάμου ὁ Τρανός! Θρηνηστε τὸ χαμό του.
Μά, μή! Σὲ τέτοιο θάνατο ὁ θρῆνος δὲν ταιριάζει.

Κι ἔπεσε χάμου ὁ Τρανός! Κυλίστηκε στὸ χῶμα,
ἕνας Τιτᾶν π' ἀκόμα χτὲς ἐστόλιζ' ἕνα θρόνο,
κι ἐσφάλισε – οἰμένανε! – γιὰ πάντ' αὐτὸ τὸ στόμα,
ποὺ κάθε πίκρα ρούφαγε κι ἔχυν' ἐλπίδες μόνο,

Μαρμαρωμένε Βασιλιά, πολὺ δὲ θὰ προσμένεις.
Ἕνα πρωὶ ἀπ' τὰ νερὰ τοῦ Βόσπορου κεῖ πέρα
θὲ νὰ προβάλει λαμπερός, μιᾶς Λευτεριᾶς χαμένης,
ὁ ἀσημένιος ἥλιος. ὦ, δοξασμένη μέρα!

O Rei Encarcerado

E lançou-se com o cavalo no meio dos inimigos,
o olhar ardente espalhava o terror,
e a espada trazia a morte. Sobre seu peito de bronze,
explodiu a fúria em um trovão.

Seus olhos se turvaram. A testa pura,
parece que o aureolado da Glória o abraça.
E caiu o Grande! Chorem sua perda.
Mas não! Em tal morte, o lamento não cabe.

E caiu o Grande! Rolou pelo chão,
um Titã que ainda ontem adornava um trono,
e selou – ai de mim! – para sempre essa boca,
que sempre sugava a amargura e só derramava esperança.

Rei que virou marmore, não esperarás por muito tempo.
Uma manhã do Bósforo, além,
brilhará radiante, de uma Liberdade perdida,
o sol prateado. Oh, glorioso dia!

Πάρθεν η Ρωμανία Ποντιακό Παραδοσιακό Τραγούδι

Ν' αϊλί εμάς και βάι εμάς οι Τούρκοι την Πόλ' επαίραν (δισ)
επαίραν το βασιλοσκάμ' κι ελάεν η Αφεντία (δισ)

Μοιρολογούν τα εκκλησιάς
κλαίνε τα μαναστήρια
κι Αγιάννες ο Χρυσόστομον
κλαίει και δερνοκοπάται

Μη κλαις, μη κλαις, Αγιάννε μου,
και μη δερνοκοπάσαι
Η Ρωμανία 'πέρασεν,
η Ρωμανία 'πάρθεν
Η Ρωμανία αν 'πέρασεν,
ανθεί και φέρει κι άλλο!

Padeceu a Romênia

Ai de nós os turcos tomaram a cidade (x2)
Tiraram o trono e o governo foi embora (x2)

Os templos choram
Os mosteiros choram
E São João Crisóstomo
Chora e se rasga

Não chores, não chores, meu São João
E não te bates
A Romênia se foi,
A Romênia foi embora
Se a Romênia se foi,
floresce e dá outro fruto!

Ο Ερωτόκριτος - Αρετούσα Βιτσέντζος Κορνάρος

Μια θυγατέρα ηκάμασι που 'φεξε το παλάτι
την ώρα εκείνη π' η μαμμή στα χέρια την εκράτη
Και το όνομα της το γλυκύ το λέγαν Αρετούσα
οι ομορφιές της ήσαν πολλές και τα καλά της πλούσα

Και τ' όνομά του νιούτσικου Ρωτόκριτο το λέγαν,
ήτονε τσ' αρετής πηγή και τσ' αρχοντιάς η φλέγα
Κι όλες τσι χάρες π' Ουρανός και τ' άστρη εγεννήσαν,
μ' όλες τον εμοιράνανε, μ' όλες τον εστολίσαν.

Κι όντεν η νύκτα η δροσερή καθ' άνθρωπο αναπεύγει,
και κάθε ζο να κοιμηθεί τόπο να βρει γυρεύγει,
Ήπαιρνεν το λαγούτο του, κ' εσιγανοπορπάτει,
κ' εκτύπαν το γλυκιά-γλυκιά ανάδια στο Παλάτι

Erotokritos - Arêtousa

Uma filha nasceu, e iluminou o palácio
na hora em que a parteira nos braços a seguiu,
E o nome dela, doce, chamava Aretousa.
Suas belezas eram muitas, e suas virtudes numerosas.

E o nome do jovem, chamava-se Erotokritos,
era a fonte da virtude e o coração da nobreza,
E todas as graças que o Céu e as estrelas criaram,
com todas ele foi agraciado, com todas foi adornado.

E quando a fresca noite repousa cada ser humano,
e cada ser vivo procura um lugar para descansar,
ele pegava seu alaúde, e suavemente caminhava,
e tocava doce-agradável ao longo do Palácio.

Ο Ερωτόκριτος Βιτσέντζος Κορνάρος

Τ' άκουσες Αρετούσα μου τα θλιβερά μαντάτα,
π' ο κύρης σου μ' εξόρισε εις τη ξενιτιάς τη στράτα;

Τέσσερεις μέρες μοναχά μού δωκε ν' ανιμένω
ύστερα να ξενητευτώ πολλά μακριά να πηαίνω.

Και πώς να σ' αποχωριστώ, και πώς να σου
μακρύνω
και πώς να ζήσω δίχως σου το χωρισμό εκείνο;

Κατέχω το κι ο κύρης σου γλήγορα σε παντεύει
Ρηγόπουλο, Αφεντόπουλο, σαν είσαι 'συ γυρεύει.

Και δεν μπορείς ν' ανθισταθείς στα θέλουν οι
γονείς σου
νικούν τηνε τη γνώμη σου κι αλλάσει η όρεξή σου.

Μια χάρη Αφέντρα σου ζητώ κι εκείνη θέλω μόνο
καί μετά 'κείνη ολόχαρος τη ζήση μου τελειώνω.

Όταν θα αρραβωνιστείς να βαρυναστενάξεις
κι όταν σα νύφη στολιστείς σαν παντρεμένη
αλλάξεις.

Ν' αναδακρυώσεις και να πεις, Ρωτόκριτε καημένε
τα σου τασσά λησμόνησα, τα θέλες πια δεν είναι.

Και κάθε μήνα μια φορά μέσα στην κάμερά σου
λόγιαζε τα παθα για σε να με πονή η καρδιά σου.

Και πιάνε καί τη ζωγραφιά, που βρες στ' αρμάρι
μέσα
και τα τραγούδια που 'λέγα κι όπου πολλοί σ'
αρέσαν.

Και διάβαζέ τα θώρειε τα κι αναθυμού κι εμένα
πως με ξορίσανε για σε πολύ μακριά εις στα ξένα.

Κι ας τάξω ο κακορρίζικος πως δε σ' είδα ποτέ μου
ένα κεράκι αφτούμενο εκράτουν κ' ήσβησέ μου.

Ας τάξω πως επιάστηκα σε μιας γυναίκας τρίχα
έσπασε η τρίχα κ' έχασα εις τον κόσμο ό,τι κι αν
είχα.

Κάλλια 'χω σε με θάνατο παρ' άλλη με ζωή μου
γιά σέναν εγεννήθηκε στον κόσμο το κορμί μου.

Erotókritos

Ouviste, minha Aretusa, as tristes notícias,
que teu pai me exilou, enviando-me ao caminho da
terra estrangeira?

Deu-me apenas quatro dias para esperar,
e depois devo ir embora, muito longe devo caminhar.

E como posso separar-me de ti, e como posso me
afastar, e como posso viver sem ti, enfrentando essa
separação?

Saberei também que teu pai logo te casará com um
príncipe, um nobre, como para ti ele deseja.

E não poderás resistir ao que teus pais desejam,
eles dominam tua vontade e mudam teus sentimen-
tos.

Um favor apenas te peço, e somente esse eu
desejo, e com ele, feliz, minha vida eu encerro.

Quando estiveres noiva, suspira profundamente, e
quando, como noiva se ornar, como casada se
mudar,

Deixa cair lágrimas e diga: "Ó Erotókritos, pobre de
ti, os votos que fizemos eu esqueci, o que desejavas
já não existe."

E uma vez por mês, em teu quarto, lembra-te do que
sofri por ti, para que teu coração se comova.

Toma o retrato que guardaste no armário e as can-
ções que eu cantava, que tanto te agradavam.

Leia-as, veja-as, e lembra-te de mim,
que fui exilado por ti, para terras tão distantes.

E jurarei, desgraçado que sou, que nunca te vi,
como se segurasse uma vela acesa que apagou-se
para mim.

E jurarei que me prendi a um fio de cabelo, mas o fio
se rompeu, e perdi tudo que tinha no mundo.

E quando te disserem que morri, lamenta-te e chora,
e queima as canções que escrevi no fogo.

Onde quer que eu vá, onde quer que eu esteja,
enquanto viver, prometo-te que não olharei para
outra, nem exaltarei nenhuma.

Mais vale morrer contigo do que viver com outra,
pois por ti nasceu meu corpo neste mundo.

Ερπύστριες Άνθος Λυκαύγης

Και ξαφνικά η καλημέρα κρεμάστηκε
στα χείλη μας σαν πέτρα.
Και ξαφνικά η καλημέρα σφηνώθηκε
στα δόντια του πρωινού.

Σήμερα 15 Ιουλίου 1974.

Βράδυ
και δεν καταμετρήθηκαν ακόμη οι νεκροί
και δεν καταμετρήθηκε ακόμη το μίσος
και δεν καταμετρήθηκε ακόμη ο παραλογισμός.

Βράδυ
και βρέχει δάκρυα στις γειτονιές
της Λευκωσίας
και απλώνεται ένας εφιάλτης στο ξαγρυπνισμένο
πρόσωπο της Λευκωσίας.

Τι να σου πρωτοπώ καλή μου;

Rodas de tanque de guerra

E de repente o bom-dia ficou pendurado
em nossos lábios como uma pedra.
E de repente o bom-dia ficou cravado
nos dentes da manhã.

Hoje, 15 de julho de 1974.

Noite,
e ainda não foram contados os mortos,
e ainda não foi contado o ódio,
e ainda não foi contado o absurdo.

Noite,
e lágrimas chovem nos bairros
de Nicósia,
e um pesadelo se espalha no rosto insone
de Nicósia.

O que posso te dizer primeiro, minha querida?

Αιολική γη Ηλίας Βενέζης

“Ταξιδεύουν στο αιγαίο τα όνειρά μας.
Η γιαγιά μας κουράστηκε.
Θέλει να γείρει το κεφάλι της στα στήθια του
παππού, που έχει καρφωμένα πίσω τα μάτια του
μπας και ξεχωρίσει τίποτα από τη στεριά, τίποτα
απ τα Κιμιντένια.
Μα πια δε φαίνεται τίποτα.

Η νύχτα ρούφηξε μέσα της τα σχήματα και τους
όγκους.
Η γιαγιά γέρνει το κεφάλι της να το ακουμπήσει
στα στήθια που την προστατεύσανε όλες τις μέρες
της ζωής της.
Κάτι τηνμποδίζει και δεν μπορεί να βρει το κεφάλι
ησυχία: Σαν ένας βόλος να είναι κάτω από το
πουκάμισο του γέροντα.

-Τι είναι αυτό εδώ; Ρωτά σχεδόν αδιάφορα.
Ο παππούς φέρνει το χέρι του. Το χώνει κάτω από
το ρούχο, βρίσκει το μικρό ξένο σώμα που
ακουμπά στο κορμί του και που ακούει τους
χτύπους της καρδιάς του.

-Τι είναι;
-Δεν είναι τίποτα, λέει δειλά ο παππούς σαν παιδί
που έφταιξε. Δεν είναι τίποτα. Λίγο χώμα είναι.
-Χώμα!

Ναι, λίγο χώμα από τη γη τους για να φυτέψουν
ένα βασιλικό, στον ξένο τόπο που πάνε. Για να
θυμούνται.
Αργά τα δάχτυλα του γέροντα ανοίγουν το μαντίλι
όπου είναι φυλαγμένο το χώμα.
Ψάχνουν και μέσα, ψάχνουν και τα δάχτυλα της
γιαγιάς, να να το χαϊδεύουν.
Τα μάτια τους δακρυσμένα, στέκουν εκεί.

-Δεν είναι τίποτα λέω. Λίγο χώμα. Γη, Αιολική Γη,
Γη του τόπου μου."

Terra Eólica

Nossos sonhos viajam pelo mar Egeu.
Nossa avó está cansada.
Ela quer reclinar a cabeça nos seios do avô, que
tem os olhos fixados para trás, tentando distinguir
algo da terra, algo dos Quimendênios.
Mas nada parece visível agora.

A noite sugou para dentro de si as formas e os con-
tornos.
A avó reclinou a cabeça para apoiá-la nos seios que a
protegeram durante todos os dias de sua vida.
Algo a impede a cabeça de encontrar paz:
Parece que há uma pedra sob a camisa do velho.

- O que é isso aqui? (Pergunta quase indiferente)
O avô estende a mão.
A enfia na roupa, encontra o pequeno corpo estra-
nho que se apoia no seu corpo e que ouve os bati-
mentos do seu coração.

- O que é isso?
- Não é nada, (responde timidamente o avô como se
ele fosse uma criança que cometeu um erro).
Não é nada. Apenas um pouco de terra.
- Terra!

Sim, um pouco de terra de sua terra para plantar um
manjeriço
no lugar estranho para onde vão.
Para que se lembrem.
Lentamente os dedos do velho abrem o lenço onde
está guardada a terra.
Procuram ali dentro, procuram também os dedos da
avó, como se estivessem acariciando-a.
Seus olhos estão lacrimejados, ficam ali.

- Não é nada, digo. Apenas um pouco de terra.
Terra, Terra Eólica, Terra da minha pátria!

Μενεξέδες και ζουμπούλια Πολίτικο τραγούδι

Μενεξέδες και ζουμπούλια
και θαλασσινά πουλιά
σαν θα δείτε το πουλί μου
χαιρετίσματα πολλά

Σαν θα δείτε το πουλί μου
χαιρετίσματα πολλά
μενεξέδες και ζουμπούλια
και θαλασσινά πουλιά

Ίβαλα ίβαλα ω,
πάμε γιαλό-γιαλό
ίβαλα ίβαλα ω,
μόνο εσένα αγαπώ

Αν εσύ δε με πιστεύεις
τα λουλούδια μαρτυρούν
σε μεγάλον όρκο βάλ' τα
την αλήθεια να σου πουν

Σε μεγάλον όρκο βάλ' τα
την αλήθεια να σου πουν
ν εσύ δε με πιστεύεις
τα λουλούδια μαρτυρούν

Ίβαλα ίβαλα ω,
πάμε γιαλό-γιαλό
ίβαλα ίβαλα ω,
μόνο εσένα αγαπώ

Κάμω να σε λησμονήσω
μα η καρδιά μου σε πονεί
'σου είς' η πρώτη μου αγάπη
'σου είσαι εκεί παντοτινή

Συ είς' η πρώτη μου αγάπη
'σου είσαι κι η παντοτινή
κάμω να σε λησμονήσω
μα η καρδιά μου σε πονεί

Ίβαλα ίβαλα ω,
πάμε γιαλό-γιαλό
ίβαλα ίβαλα ω,
μόνο εσένα αγαπώ

Ίβαλα ίβαλα ωωω
πόσες φορές θα σ'το πω
ίβαλα ίβαλα ωωω
μόνο εσένα αγαπώ

Violetas e jazmins

Violeta e jazmins
e aves marítimas
Quando verem o meu passarinho,
muitos cumprimentos

Como verão o meu passarinho,
muitos cumprimentos
Violeta e jazmins
e aves marítimas

Ívalá ívalá ô,
vamos para o mar
Ívalá ívalá ô,
amo só você

Se você não acredita em mim,
as flores testemunham,
Coloque-as sob grande juramento,
para eles te dizerem a verdade.

Se você não acredita em mim,
as flores testemunham,
Coloque-as sob grande juramento,
para eles te dizerem a verdade.

Ívalá ívalá ô,
vamos para o mar
Ívalá ívalá ô, s
ó você amo

Eu tento te esquecer,
mas meu coração dói por você,
Você é o meu primeiro amor,
você é o eterno.

Você é o meu primeiro amor,
você é o eterno.
Eu tento te esquecer,
mas meu coração dói por você.

Ívalá ívalá ô,
vamos para o mar
Ívalá ívalá ô,
amo só você

Ívalá ívalá ô,
quantas vezes eu te direi
Ívalá ívalá ô,
amo só você

Το συναξάρι του Ανδρέα Κορδοπάτη Θανάσης Βαλτινός

Άνθρωπο δε γνώριζα, δεν ήξερα τη γλώσσα, μου ερχόταν μαχαιριά. Έπαιρνα κάτι βιβλία αμερικάνικα τάχα ότι κοιτάζα, δεν ήξερα να διαβάζω, μόνο που σκότωνα την ώρα. Έμεινα στο ξενοδοχείο δέκα μέρες και στέλνει άλλον ο αδελφός μου, μου λέει «πάμε στον Γιάννη». Πήγαμε βράδυ από τα απόκεντρα, στο μέρος που κοιμόταν. Μου λέει ετοιμάσου να φύγεις το πρωί για το Σολτ Λέικ Σίτι. Από κει θα σε στείλουν στο Ροκ Σπρινγκς να εργαστείς στις μίνες [= ορυχεία]. [...].

Μας παρέδωσαν οι κλητήρες στις αρχές, και έφυγαν. Αυτοί μας πήραν και μας έβαλαν σ'ένα μεγάλο χτίριο αντίκρυ στη θάλασσα. Μπαίνοντας μέσα βρήκα και άλλους Έλληνες. Τους ρωτάω, τι γίνεται; Ο ένας πήγαινε για Αμερική και όταν έφτασε εκεί τον βάστηξαν και τον γύριζαν πίσω. [...] Ο άλλος [...] είχε στην Ελλάδα καταδικαστεί κι έγραψαν οι αντίπαλοί του εδώ και τον έπιασαν. Είχε μονάχα σαράντα μέρες στην Αμερική. Ήταν κι ένας γηραλέος από την Κόρινθο, γύριζε άρρωστος. Αυτός είχε χρόνους πολλούς φευγάτος αλλά τον έφαγαν οι ασωτίες. Αυτή είναι η ξενιτιά. Στην αρχή δουλειά, κι ύστερα το ξεπλάνεμα, χαρτιά, γυναίκες, άλογα... Το βράδυ μας είπαν ότι φεύγουμε. Ρωτάω εγώ, μπορώ να γυρίσω πίσω; Όταν περάσουν έξι μήνες. Μας έβαλαν στο πλοίο η ώρα εννιά. Εμένα και δυο Βουλγάρους μας έκλεισαν στη φυλακή του βαποριού. [...] Ρωτάμε για ποιο λόγο; Έτσι είναι ο νόμος. Θα ανοιχτεί το πλοίο σαράντα ώρες μακριά από τη Νέα Υόρκη και τότε θα σας βγάλουμε. Ο διερμηνέας ήταν Έλληνας. Του λέμε, δεν είμαστε κακούργοι. Αυτά έχει η Αμερική, παιδιά. Τι να σας κάνω».

Ο Jornal de Andréas Kordopátis

Eu não conhecia ninguém, não sabia o idioma, era como uma faca no peito. Pegava alguns livros americanos, pensando que estava observando, mas não sabia ler, só passava o tempo. Fiquei no hotel por dez dias e meu irmão mandou outro cara, dizendo-me para ir até o João. Fomos à noite, por caminhos mais afastados, ao local onde ele estava dormindo. Ele disse-me para me preparar para partir pela manhã para o Salt Lake City. De lá, eles te enviarão para o Rock Springs para trabalhar nas minas. Nos entregaram aos oficiais e se foram. Eles nos levaram e nos colocaram em um grande prédio em frente ao mar. Ao entrar, encontrei outros gregos. Perguntei-lhes o que estava acontecendo? Um estava indo para a América e quando chegou lá o prenderam e o mandaram de volta. O outro tinha sido condenado na Grécia e seus inimigos escreveram sobre ele aqui e o pegaram. Ele ficou apenas quarenta dias na América. Havia também um idoso de Corinto, que voltou doente. Ele tinha muitos anos vivendo fora do país, mas foi consumido pelos excessos. Essa é a vida no estrangeiro. No início, o trabalho, e depois o desenfreno: carteado, mulheres, cavalos... À noite, disseram-nos que íamos partir. Perguntei, posso voltar? Após seis meses. Nos colocaram no navio às nove horas. Eu e dois búlgaros fomos colocados na prisão do navio. [...] Perguntamos o porquê? Assim é a lei. O navio irá se afastar quarenta horas da Nova York e então nos

Αποχωρισμός Γεώργιος Βιζυηνός

Η ΜΑΝΑ

Φουρτούνιασεν ή θάλασσα καὶ βουρκωθῆκαν τὰ
βουνά!
Εἶναι βουβὰ τ' ἀηδόνια μας καὶ τὰ οὐράνια σκοτεινά,
κι ἡ δόλια μου ματιὰ θολή,
Παιδί μου, ὥρα σου καλή!

Εἶν' ἡ καρδιά μου κρύσταλλο καὶ τὸ κορμί μου
παγωνιά,
σαλεύει ὁ νοῦς μου σὰ δεντρί, ποὺ στέκει ἀντίκρυ
στὴ χιονιά καὶ εἶναι ξέβαθο πολύ.
Παιδί μου, ὥρα σου καλή!

Βοῦϊζει τὸ κεφάλι μου, σὰν τοῦ χειμάρρου τὴ βοή!
Ξεράθηκαν τὰ χεῖλη μου καὶ μοῦ ἐκόπηκ' ἡ πνοή
σ' αὐτὸ τὸ ὕστερο φιλί.
Παιδί μου, ὥρα σου καλή!

Νὰ σὲ παιδέψ' ὁ πλάστης μου, καταραμένη ξενιτιά!
Μὰς παίρνεις τὰ παιδάκια μας καὶ μὰς ἀφήνεις στὴ
φωτιά, καὶ πίνουμε τόση χολή,
ὅταν τὰ λέμε «ὥρα καλή»!

ΤΟ ΠΑΙΔΙ

Φυσᾷ βοριάς, φυσᾷ θρακιάς, γεννιέται μπόρα
φοβερή,
μὲ παίρνουν, μάνα, σὰ φτερό, σὰν πεταλούδα
τρυφερή καὶ δὲν μπορῶ νὰ κρατηθῶ,
Μάνα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ

Βογγοῦν τοῦ κόσμου τὰ στοιχειά, σηκώνουν κῦμα
βροντερό·
θαρρεῖς ἀνάλιωσεν ἡ γῆ καὶ τρέχ' ἡ στράτα σὰ νερό,
κι ἐγὼ τὰ κύματ' ἀκλουθῶ,
Μάνα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

Ὅσες γλυκάδες καὶ χαρὲς μὰς περιχύνει ὁ ἐρχομός,
τόσες πικράδες καὶ χολὲς μὰς δίνει ὁ μαῦρος
χωρισμός! Ὁχ! ἄς μποροῦσα νὰ σταθῶ.
Μάνα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

Πλάκωσε γύρω καταχνιά κι ἦρθε στὰ χεῖλη μου ἡ
ψυχή!
Δῶσ' με τὴν ἄγια σου δεξιά, δῶσ' με συντρόφισσαν
εὐχὴ νὰ μὲ φυλάῃ, μὴ χαθῶ.
Μάνα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

A Separação

A MÃE

O mar se revoltou e as montanhas ficaram turvas!
Estão mudos os nossos passarinhos e os céus
estão sombrios,
e os meus olhos tristes estão turvos,
Meu filho, uma hora boa para ti!

Meu coração é cristal e meu corpo é gelo,
minha mente se agita como uma árvore,
que está enfrentando a neve, e é muito raso.
Meu filho, uma hora boa para ti!

Minha cabeça zumbia, como o rugido do rio!
Os meus lábios secaram e minha respiração se
cortou com esse último beijo.
Meu filho, que hora boa para ti!

Que seu criador te judie, maldita emigração!
Você leva os nossos filhos e nos deixa na fogueira,
e bebemos tanto veneno,
quando dizemos para eles "uma hora boa"!

O FILHO

O sopro do norte, o sopro da Trácia, surge uma
tempestade terrível,
me levam, mãe, como uma asa, como uma
borboleta delicada, e não consigo me segurar,
Mãe, não chores, vou voltar.

Sussurram os espíritos do mundo, levantam-se
ondas ruidosas;
parece que a terra se dissolveu e a estrada corre
como água, e eu sigo as ondas,
Mãe, não chores, vou voltar.

Quanto de doçura e alegria nos concede a
chegada,
tanta amargura e dor nos dá a amarga separação!
Ai, se eu pudesse me manter firme.
Mãe, não chores, vou voltar.

Cai sobre nós uma névoa densa e chegou nos
meus lábios a morte!
Dá-me a tua santa mão direita, dá-me o teu abrigo
com uma oração, para me proteger, para não me
perder.
Mãe, não chores, vou voltar.

Μιλώ για τα παιδιά μου Γιώργος Σκούρτης

Μιλώ για τα παιδιά μου και ιδρώνω
έχω ένα χρόνο να τα δω και λιώνω.
Μου γράφει η γιαγιά τους πως ρωτάνε
τα τρένα που 'ναι στο σταθμό που πάνε.

Αδύνατος μου γράφει ο Στελάκης
έχει ανάγκη θάλασσας ο Τάκης
αρχίζει το σχολείο η Μαρίνα
θέλει να γίνει κάποτε γιατρίνα.

Αγόρασα λαχείο στ' όνομά τους
αχ, να κερδίσει να σταθώ σιμά τους.

Μιλώ για τα παιδιά μου και ιδρώνω
δεν ξέρω πότε θα τα δω και λιώνω.
Μου γράφει η γιαγιά τους πως ρωτάνε
τα τρένα που 'ναι στο σταθμό που πάνε

Falo sobre os meus filhos

Falo sobre os meus filhos e suo,
há um ano que não os vejo e derreto.
A avó deles me escreve dizendo que perguntam
para onde vão os trens que estão na estação.

Ela me escreve que o Stelakis está magro
que o Takis precisa de mar
que Marina está começando a escola
ela quer ser médica um dia.

Joguei na loteria em nome deles
Ah, que ganhe para que eu possa estar perto deles.

Falo sobre os meus filhos e suo,
não sei quando os verei e derreto.
A avó deles me escreve dizendo que perguntam
para onde vão os trens que estão na estação

Το γιοφύρι της Άρτας Δημοτικό τραγούδι

Σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες
γιοφύριν εθεμέλιωναν στης Άρτας το ποτάμι.
Ολημερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν.

Μοιριολογούν οι μάστοροι και κλαιν οι μαθητάδες:
– Αλίμονο στους κόπους μας, κρίμα στις δούλεψές
μας, ολημερίς να χτίζουμε, το βράδυ να γκρεμιέται!

Πουλάκι edιάβη κι έκατσε αντίκρυ στο ποτάμι,
δεν εκελάηδε σαν πουλί, μηδέ σα χελιδόνι,
παρά εκελάηδε κι έλεγε, ανθρωπινή λαλίτσα:
«Α δε στοιχειώσετε άνθρωπο, γιοφύρι δε στεριώνει·
και μη στοιχειώσετε ορφανό, μη ξένο, μη διαβάτη,
παρά του πρωτομάστορα την όμορφη γυναίκα,
πόρχεται αργά τ' αποταχύ και πάρωρα το γιόμα»

Τ' άκουσ' ο πρωτομάστορας και του θανάτου
πέφτει.
Πιάνει, μηνάει της λυγερής με το πουλί τ' αηδόνι:
«Αργά ντυθεί, αργά αλλαχτεί, αργά να πάει το
γιόμα, αργά να πάει και να διαβεί της Άρτας το
γιοφύρι.»

Και το πουλί παράκουσε κι αλλιώς επήγε κι είπε:
«Γοργά ντύσου, γοργά άλλαξε, γοργά να πας το
γιόμα, γοργά να πας και να διαβείς της Άρτας το
γιοφύρι».

Να τηνε κι εξανάφανεν από την άσπρη στράτα.

Την είδ' ο πρωτομάστορας, ραγίζεται η καρδιά του.
από μακριά τους χαιρετά κι από κοντά τους λέει:
– Γεια σας, χαρά σας, μάστοροι και σεις οι
μαθητάδες, μα τι έχει ο πρωτομάστορας κι είναι
βαργωμισμένος;

– Το δαχτυλίδι τόπεσε στην πρώτη την καμάρα, και
ποιος να μπει και ποιος να βγει το δαχτυλίδι νά
'βρει;

– Μάστορα, μην πικραίνεσαι κι εγώ να νπά' σ' το
φέρω, εγώ να μπω, κι εγώ να βγω, το δαχτυλίδι νά
βρω».

Μηδέ καλά κατέβηκε, μηδέ στη μέση επήγε·
– Τράβα, καλέ μ', τον άλυσσο, τράβα την αλυσίδα,
τι όλον τον κόσμο ανάγειρα και τίποτες δεν ήβρα.

Ένας πιχάει με το μυστρί, κι άλλος με τον ασβέστη,
παίρνει κι ο πρωτομάστορας και ρίχνει μέγα λίθο.

– Αλίμονο στη μοίρα μας, κρίμα στο ριζικό μας!
Τρεις αδερφάδες είμαστε, κι οι τρεις
κακογραμμένες, η μια 'χτισε το Δούναβη, κι η άλλη
τον Αφράτη, κι εγώ η πλιο στερνότερη της Άρτας το
γιοφύρι.
Ως τρέμει το καρυόφυλλο, να τρέμει το γιοφύρι,
κι ως πέφτουν τα δεντρόφυλλα, να πέφτουν οι
διαβάτες.

– Κόρη, το λόγον άλλαξε κι άλλη κατάρα δώσε,
πόχεις μονάκριβο αδερφό, μη λάχει και περάσει.

Κι αυτή το λόγον άλλαξε κι άλλη κατάρα δίνει.
– Αν τρέμουν τ' άγρια βουνά, να τρέμει το γιοφύρι,
κι αν πέφτουν τ' άγρια πουλιά, να πέφτουν οι
διαβάτες, τι έχω αδερφό στην ξενιτιά, μη λάχει και
περάσει.

A Ponte de Arta

Quarenta e cinco mestres e sessenta aprendizes
construíam a ponte no rio de Arta.
Durante o dia trabalhavam, à noite ela desmorona-
va.

Os mestres lamentam e os aprendizes choram:
– Ai de nós pelos nossos esforços, que pena o
nosso trabalho, o dia todo a construir, à noite ela
desmorona!

Um passarinho passou e sentou-se diante do rio,
não cantava como um pássaro, nem como um
andorinha, mas cantava e dizia com voz humana:
“Se vocês não sacrificarem um ser humano, a
ponte não se sustentará, e não adianta um órfão,
um estrangeiro ou um viajante, apenas a bela
mulher do mestre-chefe, que chega tarde no
entardecer e cedo no amanhecer.”

Ouvindo isso, o mestre-chefe caiu em lemento.
Ele mandou o rouxinol para avisar a bela jovem:
para se que se vista devagar, para que se troque
devagar, para que vá tarde ao amanhecer, para
que vá tarde e atravesse a ponte de Arta.

Mas o passarinho ignorou e falou diferente:
“Vista-se rápido, troque-se rápido, vá cedo ao
amanhecer, vá rápido e atravesse a ponte de
Arta.”

Ela apareceu novamente no caminho branco.

O mestre-chefe viu e seu coração se partiu.
De longe os saudaram e, de perto, ele disse:
– Saudações, mestres e aprendizes,
mas por que o mestre-chefe está tão triste?

– O anel caiu na primeira abóbada, e quem pode
entrar, e quem pode sair para encontrá-lo?

– Mestre, não fique triste, eu vou buscá-lo, eu irei
e sairei e encontrarei o anel.

Mal desceu, mal chegou ao meio,
– Puxe, meu amigo, a corrente, pois eu rodei o
mundo inteiro e não encontrei nada.

Um pega o malho e outro o cimento, e o mestre-
chefe pega e lança um grande bloco.

– Ai de nós pelo nosso destino, que pena o nosso
destino!
Três irmãs somos, e todas amaldiçoadas, uma
construiu o Danúbio, outra o Eufrates, e eu, a mais
jovem, a ponte de Arta.
Igual as folhas tremem, a ponte deve tremer,
e se as folhas caem, os viajantes devem cair.

– Filha, mude a palavra e dê outra maldição, você
tem um irmão único no exterior, vai que ele passe.

E ela mudou a palavra e deu outra maldição:

– Se as montanhas selvagens tremem, a ponte
deve tremer, e se os pássaros selvagens caem, os
viajantes devem cair, porque tenho um irmão na
terra estrangeira, vai que ele passe.

Κανελóriζα Μικρασιάτικο δημοτικό τραγούδι

Κάτω στο γιαλό κάτω στο περιγιάλι
κόρην αγαπώ κόρην αγαπώ

Κόρην αγαπώ ξανθή και μαυρομάτα
δώδεκα χρονών δώδεκα χρονών

Δώδεκα χρονών που ο ήλιος δεν την είδε
παρά η μάνα της παρά η μάνα της

Παρά η μάνα της κανέλα τη φωνάζει
κανελóriζα κανελóriζα

Κανελóriζα και άνθος της κανέλας
φούντα της μηλιάς φούντα της μηλιάς

Φούντα της μηλιάς στα μήλα φορτωμένη
τ' άκουσα κι εγώ τ' άκουσα κι εγώ

Τ' άκουσα κι εγώ πάω να κόψω μήλα
μήλα δεν ήβρα μήλα δεν ήβρα

Μήλα δεν ήβρα μόν' τον καημό που πήρα
πέφτω σ' αρρώστια πέφτω σ' αρρώστια

Πέφτω σ' αρρώστια σε κίνδυνο μεγάλο
φέρτε το γιατρό φέρτε το γιατρό

Raiz de Canela

Lá na praia, lá na beira do mar,
amo uma jovem, amo uma jovem.

Amo uma jovem loira e de olhos negros,
de doze anos, de doze anos.

De doze anos que o sol nunca viu,
apenas sua mãe, apenas sua mãe.

Apenas sua mãe a chama de canela,
raiz de canela, raiz de canela.

Raiz de canela e flor de canela,
ramo de macieira, ramo de macieira.

Ramo de macieira carregado de maçãs,
eu também ouvi, eu também ouvi.

Eu também ouvi, fui colher maçãs,
não achei maçãs, não achei maçãs.

Não achei maçãs, apenas a tristeza que
levei,
caí doente, caí doente.

Caí doente, em grande perigo,
tragam o médico, tragam o médico.

Αλλά τα βράδια Τάσος Λειβαδίτης

Και να που φτάσαμε εδώ
Χωρίς αποσκευές
Μα μ' ένα τόσο ωραίο φεγγάρι

Και εγώ ονειρεύτηκα έναν καλύτερο κόσμο

Φτωχή ανθρωπότητα, δεν μπόρεσες
ούτε ένα κεφαλαίο να γράψεις ακόμα
Σα σανίδα από θλιβερό ναυάγιο
ταξιδεύει η γηραιά μας ήπειρος

Αλλά τα βράδια τι όμορφα
που μυρίζει η γη

Βέβαια αγάπησε τα ιδανικά της ανθρωπότητας,
αλλά τα πουλιά
πετούσαν πιο πέρα
Σκληρός, άκαρδος κόσμος,
που δεν άνοιξε ποτέ μian ομπρέλα
πάνω απ' το δέντρο που βρέχεται

Αλλά τα βράδια τι όμορφα
που μυρίζει η γη

Ύστερα ανακάλυψαν την πυξίδα
για να πεθαίνουν κι αλλού και την απληστία
για να μένουν νεκροί για πάντα
Αλλά καθώς βραδιάζει
ένα φλάουτο κάπου
ή ένα άστρο συνηγορεί για όλη την ανθρωπότητα

Αλλά τα βράδια τι όμορφα
που μυρίζει η γη

Καθώς μένω στο δωμάτιο μου,
μου 'ρχονται άξαφνα φαιινές ιδέες
Φοράω το σακάκι του πατέρα
κι έτσι είμαστε δυο,
κι αν κάποτε μ' άκουσαν να γαβγίζω
ήταν για να δώσω
έναν αέρα εξοχής στο δωμάτιο

Αλλά τα βράδια τι όμορφα
που μυρίζει η γη

Κάποτε θα αποδίδουμε δικαιοσύνη
μ' ένα άστρο ή μ' ένα γιασεμί
σαν ένα τραγούδι που καθώς βρέχει
παίρνει το μέρος των φτωχών

Αλλά τα βράδια τι όμορφα
που μυρίζει η γη!

Δως μου το χέρι σου..
Δως μου το χέρι σου..

Mas à noite

E aqui estamos nós, chegamos até aqui,
sem bagagem,
mas com uma lua tão bonita.

E eu sonhei com um mundo melhor.
Pobre humanidade, você não conseguiu
escrever sequer um capítulo ainda.
Como uma tábua de um naufrágio triste,
viaja o nosso velho continente.

Mas à noite, que lindo
é o perfume da terra.

Claro, amava os ideais da humanidade,
mas os pássaros
voavam mais além.
Mundo cruel, insensível,
que nunca abriu um guarda-chuva
sobre a árvore que se molha.

Mas à noite, que lindo
é o perfume da terra.

Depois, descobriram a bússola
para morrer em outros lugares e na
ganância
para permanecerem mortos para sempre.
Mas quando anoitece,
uma flauta em algum lugar
ou uma estrela defende toda a humanida-
de.

Mas à noite, que lindo
é o perfume da terra.

Enquanto fico no meu quarto,
de repente me ocorrem ideias brilhantes.
Visto o paletó do meu pai
e assim somos dois.
E se um dia me ouvirem latir,
foi para trazer
um ar campestre ao quarto.

Mas à noite, que lindo
é o perfume da terra.

Um dia faremos justiça
com uma estrela ou com um jasmim,
como uma canção que, enquanto chove,
fica do lado dos pobres.

Mas à noite, que lindo
é o perfume da terra!

Dá-me tua mão...
Dá-me tua mão...

Ρωμιοσύνη Γιάννης Ρίτσος

Αὐτὰ τὰ δέντρα δὲ βολεύονται μὲ λιγότερο οὐρανό,
αὐτὲς οἱ πέτρες δὲ βολεύονται κάτω ἀπ' τὰ ξένα βήματα,
αὐτὰ τὰ πρόσωπα δὲ βολεύονται παρὰ μόνο στὸν ἥλιο,
αὐτὲς οἱ καρδιὲς δὲ βολεύονται παρὰ μόνο στὸ δίκιο.
Ἐτοῦτο τὸ τοπίο εἶναι σκληρὸ σὰν τὴ σιωπὴ,
σφίγγει στὸν κόρφο του τὰ πυρωμένα του λιθάρια,
σφίγγει στὸ φῶς τὶς ὀρφανὲς ἐλιές του καὶ τ' ἀμπέλια του,
σφίγγει τὰ δόντια. Δὲν ὑπάρχει νερό. Μονάχα φῶς.
Ὁ δρόμος χάνεται στὸ φῶς κι ὁ ἴσκιος τῆς μάντρας εἶναι σίδερο.
Μαρμάρωσαν τὰ δέντρα, τὰ ποτάμια κ' οἱ φωνὲς μὲς στὸν ἀσβέστη τοῦ ἡλίου.
Ἡ ρίζα σκοντάφτει στὸ μάρμαρο. Τὰ σκονισμένα σκοῖνα.
Τὸ μουλάρι κι ὁ βράχος. Λαχανιάζουν. Δὲν ὑπάρχει νερό.
Ὅλοι διψᾶνε. Χρόνια τώρα. Ὅλοι μασᾶνε μία μπουκιὰ οὐρανὸ πάνου ἀπ' τὴν πίκρα
τους.
Τὰ μάτια τους εἶναι κόκκινα ἀπ' τὴν ἀγρύπνια,
μία βαθειὰ χαρακιὰ σφηνωμένη ἀνάμεσα στὰ φρύδια τους
σὰν ἓνα κυπαρίσσι ἀνάμεσα σὲ δυὸ βουνὰ τὸ λιόγερμα.
Τὸ χέρι τους εἶναι κολλημένο στὸ ντουφέκι
τὸ ντουφέκι εἶναι συνέχεια τοῦ χεριοῦ τους
τὸ χέρι τους εἶναι συνέχεια τῆς ψυχῆς τους -
ἔχουν στὰ χεῖλια τους ἀπάνου τὸ θυμὸ
κ' ἔχουνε τὸν καημὸ βαθιὰ-βαδιὰ στὰ μάτια τους
σὰν ἓνα ἀστὲρι σὲ μία γοῦβα ἀλάτι.
Ὅταν σφίγγουν τὸ χέρι, ὁ ἥλιος εἶναι βέβαιος γιὰ τὸν κόσμον
ὅταν χαμογελᾷνε, ἓνα μικρὸ χελιδόνι φεύγει μὲς ἀπ' τ' ἄγρια γένειά τους
ὅταν κοιμοῦνται, δώδεκα ἄστρα πέφτουν ἀπ' τὶς ἄδειες τσέπες τους
ὅταν σκοτώνονται, ἡ ζωὴ τραβάει τὴν ἀνηφόρα μὲ σημαῖες καὶ μὲ ταμποῦρα.
Πάνου στὰ καραούλια πετρωμένοι καπνίζουν τὴ σβουνιά καὶ τὴ νύχτα
βιγλίζοντας τὸ μανιασμένο πέλαγο ὅπου βούλιαξε
τὸ σπασμένο κατάρτι τοῦ φεγγαριοῦ.
Το ψωμὶ σώθηκε, τὰ βόλια σώθηκαν,
γεμίζουν τώρα τὰ κανόνια τους μόνο μὲ τὴν καρδιά τους.
Τόσα χρόνια πολιορκημένοι ἀπὸ στεριά καὶ θάλασσα
ὅλοι πεινᾶνε, ὅλοι σκοτώνονται καὶ κανένας δὲν πέθανε -
πάνου στὰ καραούλια λάμπουνε τὰ μάτια τους,
μία μεγάλη σημαία, μία μεγάλη φωτιὰ κατακόκκινη
καὶ κάθε αὐγὴ χιλιάδες περιστέρια φεύγουν ἀπ' τὰ χέρια τους
γιὰ τὶς τέσσερις πόρτες τοῦ ὀρίζοντα.

Romiosini

Essas árvores não se acomodam com menos céu,
essas pedras não se acomodam sob passos estrangeiros,
esses rostos só se acomodam se não for sob o sol,
esses corações só se acomodam se não for com a justiça.

Esta paisagem é duro como o silêncio,
aperta contra o peito suas pedras ardentes,
aperta na luz suas oliveiras órfãs e suas videiras,
aperta os dentes. Não há água. Só luz.
O caminho se perde na luz, e a sombra do muro é de ferro.
As árvores, os rios e as vozes endureceram no calcário.
A raiz tropeça no mármore. Os arbustos empoeirados.
A mula e a rocha. Ofegam. Não há água.
Todos têm sede. Faz anos. Todos mastigam
um pedaço de céu sobre sua amargura.

Seus olhos estão vermelhos de vigília,
uma linha profunda presa entre suas sobrancelhas
como um cipreste entre duas montanhas ao entardecer.

Suas mãos estão coladas ao fuzil,
o fuzil é a extensão de suas mãos,
e suas mãos são a extensão de suas almas.
Em seus lábios está a raiva,
e no fundo de seus olhos está a dor,
como uma estrela em um poço de sal.

Quando apertam a mão, o sol confia no mundo.
Quando sorriem, uma pequena andorinha voa de dentro de suas barbas ásperas.
Quando dormem, doze estrelas caem de seus bolsos vazios.
Quando morrem, a vida continua subindo a ladeira com bandeiras e tambores.

Nos postos avançados, petrificados, fumam a noite e a fumaça da terra,
vigilando o mar selvagem onde naufragou o mastro quebrado da lua.

O pão acabou, as balas acabaram,
agora carregam seus canhões com seus próprios corações.

Por tantos anos cercados por terra e mar,
todos têm fome, todos morrem, e ninguém morreu –
nos postos avançados brilham seus olhos,
uma grande bandeira, um grande fogo vermelho-vivo,
e a cada amanhecer, milhares de pombas partem
de suas mãos para as quatro portas do horizonte.

Της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ Οδυσσέας Ελύτης

Της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ
και μυρσίνη 'συ δοξαστική
μη παρακαλώ σας μη
μη παρακαλώ σας μη

Μη παρακαλώ σας μη
λησμονάτε τη χώρα μου

Αετόμορφα έχει τα ψηλά βουνά
στα ηφαίστεια κλήματα σειρά
και τα σπίτια πιο λευκά
και τα σπίτια πιο λευκά

Και τα σπίτια πιο λευκά
στον γλαυκού το γειτόνεμα

Τα πικρά μου χέρια με τον κεραυνό
τα γυρίζω πίσω απ' τον καιρό
τους παλιούς μου φίλους καλώ
τους παλιούς μου φίλους καλώ

Τους παλιούς μου φίλους καλώ
με φοβέρες και μ' αίματα

Της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ
και μυρσίνη 'συ δοξαστική
μη παρακαλώ σας μη
μη παρακαλώ σας μη

Μη παρακαλώ σας μη
λησμονάτε τη χώρα μου

Sol imaginário da Justiça

Sol imaginário da justiça,
e mirto, tu, símbolo glorioso,
não vos peço, por favor, não,
não vos peço, por favor, não,

Não vos peço, por favor, não,
esqueçais a minha terra.

Montanhas altas com forma de águia,
videiras alinhadas nos vulcões,
e as casas mais brancas,
e as casas mais brancas,

E as casas mais brancas
à beira do azul infinito.

Minhas mãos amargas, com o trovão,
as trago de volta do tempo,
chamo os meus velhos amigos,
chamo os meus velhos amigos,

Chamo os meus velhos amigos
com ameaças e com sangue.

Sol da justiça, sol do entendimento,
e mirto, tu, símbolo glorioso,
não vos peço, por favor, não,
não vos peço, por favor, não,

Não vos peço, por favor, não,
esqueçais a minha terra.

Κείμενα και συμμετοχές

Άρνησις - Γιώργος Σεφέρης, 1929
Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης

Joannis Kyriopoulos
Leonardo Sideratos
Luiz Felipe Daris Yazbek

Εισαγωγικά κείμενα

Flaviano Pereira da Silva de Matos
Sofia Nicole Kypriades
Athiná Kypriades

Απολογία Σωκράτους - Πλάτων, 397 π.Χ.

Wagner Ferreira
Konstantinos Dimitriou Stavropoulos

Οδύσσεια - Όμηρος, 8ος αιώνας π.Χ.

Heitor Augusto da Costa Barros
Isadora Carlini Remboulis
Almir da Silveira

Ιθάκη - Κ.Π. Καβάφης, 1919

Isabela E. Garcia
Alethea Maris Carlini
Alexsandra Vasiliki Tsichlias

Ο εφιάλτης του Οδυσσέα - Ρόδο του ανέμου

Helena Haenni Zimmerman
Nicula Maria Gianoglou Coelho
Anelise Pedrazzi

Μαρμαρωμένε Βασιλιά - Κώστας Καρυωτάκης, 1913

Jean Clayton Sinésio
Milena Beatrice Lykouropoulos
Rafael Bispo Paschoalini
Hellen Lamia Corsets

Πάρθεν η Ρωμανία - Παραδοσιακό Ποντιακό τραγούδι

Camila Liberali

Ο Ερωτόκριτος - Βιτσέντζος Κορνάρος, 17ος αιώνας

Dyellen Reus Donda
Katia Pyloridis Ciotti
Sofia Maria Lopes Kakouris

José Paulo Setrek
Dimitrios Leandros Cranas Sotiropoulos

Ερπύστριες - Άνθος Λυκαύγης, 1974

Natasha Tsiftzoglou

Αιολική γη - Ηλίας Βενέζης, 1943

Alexandre Magalhães Macedo
Thiseas Theofilos Coumbes Matsoukas
Nicola Tritsis
Sofia Tritsis

Μενεξέδες και ζουμπούλια - Πολίτικο τραγούδι

Anelise Pedrazzi

Το συναξάρι του Αντρέα Κορδοπάτη - Θανάση Βαλτινός, 1964

Domingos Kiriakos Stavridis

Αποχωρισμός - Γιώργος Βιζυηνός, 1883

Wania Vassilas
Caterina Iliopoulos
Matina Krystalas
Monika Theodoridis
Melina Brianez
Isabella Vasiliki Tsichlias Gondos
Sofia Delatolas Schmid Silva
Giane Higino

Κείμενα και συμμετοχές

Μιλώ για τα παιδιά μου - Γιώργος Σκούρτης, 1974
Μουσική: Γιάννης Μαρκόπουλος

Stefanny Constantin Kardassilaris

Το γιοφύρι της Άρτας - Δημοτικό Τραγούδι

Nicolas Krystalas
Matheus Vassilios Piperas P de Almeida
Nicolas Imperialos
Marianne Varaklis
Dimitrios Leandros Cranas Sotiropoulos
Dimitris Papaioannou

Κανελόριζα - Μικρασιάτικο δημοτικό τραγούδι

Nicula Maria Gianoglou Coelho

Αλλά τα βράδια - Τάσος Λειβαδίτης, 1957

Roberto Menoni
Francisco Penteado Dias
Camila Liberali

Ρωμιοσύνη - Γιάννης Ρίτσος, 1945-47

Ingrid Breuel Wiesel Getschko
Helena Nicolas Panos Vieira
Anelise Pedrazzi

Της δικαιοσύνης
ήλιε νοητέ - Οδυσσέας Ελύτης, 1959
Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης

Joannis Kyriopoulos
Leonardo Sideratos
Luiz Felipe Daris Yazbek

Patrocinadores

